

PRÍHOVOR STAROSTU

Milí spoluobčania,
práve sa Vám dostalo do rúk letné vydanie Marikovského spravodaja, ktoré by malo byť pre Vás zdrojom užitočných informácií o živote a dianí v našej obci. Spoločne prežívame príjemné letné obdobie, ktoré pre väčšinu z nás slúži na načerpanie nových síl a energie do ďalších období, či už na dovolenkách alebo doma v kruhu svojich blízkych.

Prajem Vám všetkým, aby ste toto letné obdobie prežili naozaj pokojne a spokojne, aby nás počasie a matka príroda nepostihla žiadnymi náročnými nepredvídanými udalosťami tak, ako to bolo pri povodni minulého roku a aby sme sa všetci plní energie a elánu mohli vrátiť po prázdninách a dovolenkách ku svojim bežným každodenným povinnostiam.

Ing. Peter Šujak

Spomienky chalupárov

Hádám každý človek má okrem svojho domova miesto, kde sa rád vracia a spomína na neopakovateľné chvíle, ktoré sú nenávratne preč, ale v mysli a niekde hlboko v srdci stále ostávajú. Takým miestom je pre mňa a môjho manžela osada Besné v Dolnej Marikovej, kde trávime voľný čas už štvrté desaťročie. Ponúkam za hrst' spomienok hovoriacich o tom, ako sme si dedinku Dolnú Marikovú obľúbili so všetkým, čo k nej patrí.

Do osady z ďaleka,
Besný potok priteká.
Potok spieva, potok žblnká,
pohráva sa s vlnkou vlnka.
Potok s peknou osadou
sú ako brat so sestrou.
Spojené sú pevným putom,
len tie názvy znejú kruto.
Rozprávajú o osade,
poskakujúc kade – tade.
Osada sa volá Besné,
hoci je tu všetko pekné.
Malebný je tento kraj.
Čo najskôr sem zavítaj.
Každý kúsok chotára,
svoju náruč otvára.

Nás, Dolnomarikovčanov veľmi teší, že naša dedinka prirástla k srdcu aj jej príležitostným obyvateľom – chatárom. Vyznanie chalupárky pani Papíkovej si môžete dočítať v rubrike Kultúrne okienko.

Petronavlovské slávnosti

Tradičné hody sme tento rok slávili netradične. Pretože je to sviatok patrónov nášho kostola sv. Petra a Pavla, oslávili sme ho v našej farnosti v nedeľu 26. júna spolu s občanmi z Hatného a Klieštiny. Po sv. omši sa predstavili folklórne súbory Dúbrava, Studnička a Hatňanka, ľudová hudba Carpatia a hudobná skupina Level Up. Nechýbali ani marikovskí harmonikári. Program spestrila dychová hudba Kolárovičanka. Melódie ľudových piesní zneli v podaní všetkých účinkujúcich krásne a ľubozvučne. Účinkujúci aj návštevníci prežili príjemné popoludnie a aj takto prispievajú k udržaniu folklóru a ľudových tradícií v regióne.

Rekonštrukcia materskej školy

prebiehala v našej obci postupne vo viacerých etapách. Po **odstránení havarijného stavu strechy** sa nám v minulom roku podarilo **zrekonštruovať interiér** budovy a tým zvýšiť jej kapacitu. V minulom školskom roku bolo prijatých 58 detí a pre tento školský rok je to až **63 detí**. Sme radi, že môžeme uspokojiť požiadavky rodičov o umiestnenie ich detí do škôlky a to aj z okolitých obcí.

Ukazuje sa, že bolo správnou voľbou, že sme nenastúpili na trend rušenia škôlok aj napriek tomu, že aj naša budova bola v nedávnej minulosti využívaná sotva na 40%. Predsa sme sa rozhodli do objektu investovať a udržať ho v technicky vyhovujúcom stave, čo sa nám teraz vracia v dobrom. Budova z 80-tych rokov si však vyžadovala ďalšie investície a preto sme koncom minulého roku spracovali a podali žiadosť o **dotáciu na zníženie energetickej náročnosti objektu** na environmentálny fond. Vo vyhodnocovanom procese sme boli úspešní a získali **dotáciu vo výške 166.567,00 €**, čo je 95% z celkového rozpočtu. Zvyšných 5% t.j. 8.767,63 € bolo hradených z obecného rozpočtu. Táto investícia prispieje k zlepšeniu životného prostredia a zefektívneniu prevádzky budovy.

Celkovou rekonštrukciou došlo k zvýšeniu kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v našej materskej škole, vytvorili sme pekné a príjemné prostredie pre naše deti a v nemalej miere takto obnovená moderná budova skrášli celkový vzhľad do našej obce.

DHZ má nové auto

V priebehu skončeného prvého polroku sa členovia DHZ intenzívne zapájali do rôznych činností a aktivít súvisiacich so zabezpečovaním bezproblémového chodu a života v obci. Zabezpečovanie protipovodňových opatrení (čistenie priepustov a rigolov), čistenie studní, či zabezpečovanie vody na cintorín.

Ako veľkú vďaka za všetku ich snahu vnímam aj fakt, že 4. februára tohto roku veliteľ DHZ Juraj Slávik si z rúk ministra vnútra SR Roberta Kaliňáka prevzal kľúče od nového, plne vybaveného hasičského auta IVECO DAILY.

Atmosféra, ktorá vládla počas odovzdávania vozidla bola výnimočná, bezprostredná a veľmi priateľská. Vieme, že hasičské auto je zverené hasičom, ale slúžiť a slúžiť bude všetkým obyvateľom nielen našej obce, ale celej marikovskej doliny, aj keď si želáme, aby tých zásahových výjazdov malo čo najmenej.

Ing. Peter Šujak, starosta obce

PREVÁDZKOVANIE KÁBLOVEJ TELEVÍZIE

Rýchly rozvoj a napredovanie vo vývoji komunikačných technológií, v našom prípade televízie, má v našich podmienkach aj svoje negatívne dôsledky. Od času, kedy sa v našej obci vybudoval a spustil do prevádzky televízny káblový rozvod sa toho v rámci vývoja s tým súvisiacich technológií veľa zmenilo. To, čo sa nám vtedy zdalo možno nepredstaviteľné, je dnes už bežné, prípadne zastarané. **Zmenili sa nielen technológie, ale aj spôsob predaja vysielania** jednotlivými spoločnosťami a aj samotná legislatíva s tým súvisiaca. Do systému vstúpili rôzne licenčné, vysielacie a iné poplatky. Ako sa často hovorí „všetko je o peniazoch“, v tomto prípade to platí niekoľkonásobne.

Obec do systému TKR vstúpila 50% úhradou nákladov na jeho vybudovanie. Druhú polovicu si hradili samotní občania. Pretože nebolo možné, aby každý z užívateľov priamo komunikoval s prevádzkovateľom, v záujme uspokojenia občanov zostala táto úloha (správa), ale nie povinnosť, na pleciach obce. Spravovanie a s tým súvisiacu administratívu odmieta zabezpečovať aj samotný prevádzkovateľ firma KATES. Prirodzeným vývojom si postupne jednotliví **účastníci zakupovali novšie a viac televíznych prijímačov**, ktoré sú náročnejšie na kvalitnejší signál. Aj tým (okrem iného) dochádzalo a stále dochádza k poddimenzovaniu jestvujúcich prenosových zariadení. So zavádzaním nových vysielacích technológií a s tým súvisiacimi poplatkami sa obec postupne vyrovnávala v rámci jej možností. Aj vzhľadom na priebežne sa vyskytujúce problémy sme sa často stretali s nespokojnosťou niektorých užívateľov a aj z toho dôvodu nebola celkovo vôľa na postupné zvyšovanie užívateľských poplatkov, tak, aby sme mohli operatívne a reálne spoločne reagovať na vznikajúce potreby a podmienky. **Veľká väčšina užívateľov TKR investovala do svojich vlastných zariadení, ale to spoločné stále zostávalo na okraji.**

V roku 2011 a 2012 sme museli finančne zabezpečiť prechod z analógového vysielania na digitálne SD vysielanie. Teraz ako všetci zúčastnení dobre vieme, v tomto roku jednotlivé stanice a **vysielacie spoločnosti prechádzajú na digitálne HD vysielanie**. Samozrejme už na toľkokrát spomínaný rýchly vývoj technológií aj toto musíme vnímať iba ako momentálne riešenie, nakoľko v budúcnosti sa počíta s vysielaním 4K a neskôr 8K. Pokiaľ chceme udržať prevádzku TKR, je potrebná nemalá investícia do hlavnej stanice v rámci umožnenia prechodu na digitálne HD vysielanie. Drahšia **profesionálnejšia varianta predstavuje náklady vo výške 13 772 €, jednoduchšia a lacnejšia varianta predstavuje náklady vo výške 7 399 €**. Nakoľko situáciu treba riešiť operatívne, vzhľadom na momentálne finančné možnosti sme sa rozhodli realizovať lacnejšiu variantu aj to na etapy. Takže jednotlivé stanice budú do systému TKR zaraďované postupne. Na vysvetlenie situácie, lepšie pochopenie celej problematiky fungovania prevádzky a administratívy TKR by bolo v blízkej budúcnosti vhodné zvolať stretnutie všetkých zainteresovaných účastníkov t.j. užívateľov z obcí Hatné, Klieština a Dolná Mariková, zástupcov jednotlivých obcí a prevádzkovateľa firma KATES. Verím, že takéto stretnutie by bolo prospešné pre všetky strany, vysvetlilo by sa veľa potrebných nejasností a problémov a zároveň by sa stanovil aj ďalší spôsob celého fungovania TKR.

Modernizácia ČOV

V roku 2004 bola zabudovaná čistiarenská technológia a o rok neskôr spustená do prevádzky čistička odpadových vôd v našej obci. Požiadavky na technológiu čističky odpadových vôd v našich podmienkach sú špecifické a veľmi náročné. Nakoľko chceme zabezpečiť vyčistenie odpadových vôd z čia najväčšieho počtu domácností, musí sa čistička vysporadúvať hlavne s náročnejším čistením žumpových vôd. Nakoľko pôvodná technológia už bola zastaraná a zabezpečovanie jej prevádzky bolo stále problematickejšie a finančne náročnejšie, rozhodnutím obecného zastupiteľstva sme pristúpili k postupnej modernizácii samotnej technológie : zmena prevzdušňovacieho systému, zmena miešania, doplnenie mechanického predčistenia, úprava vodárne, doplnenie automatického prečerpávania prebytočného kalu. Doteraz vynaložené celkové náklady na úpravu ČOV boli 48.842,22 €. Všetky náklady boli financované v rozpočtu obce, nakoľko v rámci eurofondov nie sme oprávnení žiadatelia na takéto aktivity a z environmentálneho fondu priebežne žiadame financie na budovanie stokovej siete. Verím, že všetky tieto opatrenia prispievajú k zvyšovaniu životnej úrovne v našej obci a v nemalej miere prispievajú k čistote životného prostredia v našom okolí. Zostáva ešte dodať, že našou prioritou do budúcnosti je, aby všetky povinnosti a aktivity súvisiace s dodávkou pitnej vody a čistením odpadových vôd boli riešené komplexne pod záštitou príslušnej vodárenskej spoločnosti.

Rekonštrukcia mostu v Besnom

V týchto letných mesiacoch sa konečne aj občania v Besnom dočkali sľubovanej rekonštrukcie mosta v časti Juracovce. Mostovka jestvujúceho staticky a technicky nevyhovujúceho mosta bola odstránená a nahradená novou krížom vystuženou železobetónovou doskou. Samozrejme, že nový most bude vybavený všetkými potrebnými komponentami a bude spĺňať požiadavky platných noriem a predpisov. Veríme, že po svojom dokončení most splní požiadavky občanov alepší prístup k rodinným domom v tejto lokalite.

Informuje Vás Ing. Peter Šujak, starosta

Výskum na hradisku Šimunky v Dolnej Marikovej

Cez víkend 7.-8. mája 2016 Občianske združenie Hradiská uskutočnilo v spolupráci s Trenčianskym múzeom Trenčín archeologický výskum v Dolnej Marikovej na brale Široká, v časti Šimunky, kde sa nachádzalo v časoch Veľkej Moravy v 9. až 10. storočí, významné opevnenie našich slovanských predkov.

Koncom 90. rokov pán Gašpar Zemančík objavil na Šimunkách prvé nálezy z obdobia Veľkej Moravy. Následne sa na opevnení konal prvý povrchový zber Archeologického krúžku z Považskej Bystrice, pri ktorom bolo zachránené veľké množstvo unikátnych nálezov. Od tej doby sa však na opevnení nekonal žiaden archeologický výskum a lokalita bola postihovaná nájazdmi vykrádačov s detektormi kovov. Naším cieľom preto bolo zorganizovať výskum priestoru opevnenia, zameraný na záchranu kovových nálezov a na zdokumentovanie života na hradisku v období včasného stredoveku, ale prípadne aj starších období, ktoré boli na opevnení dokázané zatiaľ iba malým množstvom nálezov.

O spoluprácu sme požiadali Trenčianske múzeum v Trenčíne, ktorého riaditeľ Peter Martinisko nám vyšiel plne v ústrety a myšlienka spolupráce múzea s našim združením ho nadchla, rovnako ako aj archeológa múzea Mgr. Petra Schreiberu. Prvý krok, ktorý sme podnikli, bolo vyčistenie hradiska od náletových drevín a hustého kríkového porastu. Plocha hradiska bola totiž pred rokom takmer nepreniknuteľná. Združenie čisteniu venovalo jeden víkend. Jeden z našich členov však už predtým veľkú časť vyčistil. Následne sme postupne získali súhlasy vlastníkov pozemkov, na ktorých sa hradisko rozkladalo. Majitelia pozemkov Obec Dolná Mariková, Štefánia Martausová, Anton Bakala a František Martaus pochopili význam výskumu a dali nám súhlas, aby sme mohli skúmať na ich pozemkoch, za čo im patrí veľká vďaka. Tá patrí tiež pánovi starostovi Dolnej Marikovej Ing. Petrovi Šujakovi za silnú podporu našich snáh a tiež za chutný guláš, ktorý nám doviezol priamo na výskum. Pozvanie na výskum okrem členov nášho združenia prijali aj bývalí členovia archeologického krúžku páni Štefan Meliš (vo svojich 88 rokoch je žijúcou legendou), objaviteľ hradiska Gašpar Zemančík a pán Ladislav Janech, ktorý má v Považskej Teplej súkromné múzeum.

A aký je teda výsledok? Čo sme našli? Myslím, že s výsledkom môžeme byť všetci nad mieru spokojní. Našli sme **viacero veľkomoravských nožov**, strelky zo slovanských aj staromaďarských **šípov**, **kovania z vedierok**, a ďalšie menšie kovové nálezy. Z nášho pohľadu najúžasnejšími nálezmi boli dve **motyky z obdobia Veľkej Moravy**, z ktorých jedna je zachovaná v takom dobrom stave, že by sa s ňou dalo aj dnes bez problémov kopať na roli. Ďalším výnimočným nálezom, akých sa našlo na Slovensku iba niekoľko kusov, je výborne **zachovaný kľúč od domu**, takisto z obdobia Veľkej Moravy. Kľúč je tiež v takom dobrom stave, že by ho bolo možné používať a odomknúť s ním slovanský dom, keby taký dodnes stál. Našla sa tiež časť jazdeckej ostrohy. Z nálezov, ktoré radíme do obdobia prelomu letopočtov (Púchovská kultúra) môžeme spomenúť množstvo hrubostennej **keramiky s typickou keltskou výzdobou**, **bronзовý prívěsok** a **kremeň, ktorý mohol slúžiť ako časť kresadla**.

Náš výskum preukázal, že Šimunky boli osídlené prinajmenšom v období Púchovskej kultúry (kelti, obdobie cca 3. storočia pred našim letopočtom až 2. storočia nášho letopočtu) ale **najintenzívnejšie bolo práve osídlenie našimi predkami Slovanmi v období 9./10. storočia**. Tí sa neboli ochotní podrobiť Starým Maďarom tak ako to zrejme spravili mnohí iní slovanskí vodcovia po páde Veľkej Moravy, ale naši predkovia v „starej Marikovej“ niekedy na začiatku 10. storočia urputne proti nim bojovali. Práve na Šimunkách sa odohral ich dramatický posledný boj, ktorého dôkazy nachádzame napr. v podobe množstva typických staromaďarských šípov. **Dejiny Slovenska a osobitne Dolnej Marikovej sme tak obohatili o nové poznatky o význame osídlenia v období Veľkej Moravy a prelomu letopočtov.**

Vážme si naše dejiny, máme na to mnoho dôvodov!

JUDr. Peter Jenčík

Kultúrne okienko

Všetkým jubilantom v 1. polroku 2016 srdečne blahoželáme

80 roční

Viktória Cibulčíková
Mária Lokšenincová
Mária Lúčanová
Emília Polníková

65 roční

Štefánia Lúčanová
Matúš Macúch
Johana Melicheríková

60 roční

Milan Gacho
Marta Gachová
Stanislav Habuda
Vladimír Hodoník
Helena Martinková
Danka Mičíková
Mária Reváková
Pavol Smižik
Pavol Šujak
Emília Vlachová
Štefan Zahradský
Zdenka Žbodáková

Najstarší občania

Cyril Šujak 97 rokov
Veronika Hákačová 93 rokov
Jozefa Melicheríková 91 rokov

85 roční

Mária Barančíková
Mária Hamárová
Štefánia Hvolková

75 roční

František Hujčík
Anna Mrázeková
Mária Packová
Emília Raríková

70 roční

Jozef Kaniak
Rudolf Kurnocík
Pavol Lokšík
Anton Lúčan
Oľga Máčková
Jozef Palík
Františka Riljaková

Spomienky chalupárov

Ako starenka mi pripadá naša chalúпка, veď v Besnom stojí už od začiatku minulého storočia. Odvtedy, čo sme sa stali chalupári, pretieklo veľa vody Besným potokom, ale mnohé momenty o živote na chalupe sú jednoducho nezabudnuteľné a rada na ne spomínam.

Do osady sme prišli ako „cudzári“, ale osada a najbližší susedia nás veľmi milo prijali. Vážili sme si to. Ani väčší vekový rozdiel nebránil tomu, aby sme si rozumeli.

Pomaly som začala spoznávať okolie. Rada som chodila na „Oblesky“, kde domáci pásli kozy a ovce. S príchodom jari sa začala „moja sezóna“. Zo zeme vykúškali hlávky podbeľu, neskôr boli lúky posiate kvetmi prvosienok a postupne sa objavovali ďalšie byliny. Keď príde leto, lúky vyzerajú ako pestrofarebný koberec, hýria farbami od výmyslu sveta, nos štekľia tisíce vôní. Stačí chvíľu postáť a plnými dúškami si vychutnať krásu, ktorú príroda nadelila. Je to skutočná zelená lekáreň, pomáha liečiť neduhy tela i duše. Pani suseda ma poučila, že každá jedna bylina niečo lieči. Mala som rada popoludňajšie vychádzky „na pole“, keď išla s kozami. Vyprávala mi o svojich zážitkoch z mladosti, jej som vďačná za to, že ma naučila spoznávať bylinky a ich liečivé účinky. Pripadala mi ako „babka korenárka“ z rozprávky. Liečivé bylinky zbieram podnes. Veľmi milé bolo, keď sme si dohovárali stretnutie a čas našich vychádzok do prírody. Keď sa išlo s kozami, tak to bolo „pri pol štvrtej“, ako zvykla povedať. A keď som ju pri bránke netrpezlivo čakala vyzbrojená košíkom, jej manžel povedal: „Už ide vaša kamarátka.“

Nedeľné popoludnia bývali veľmi príjemné. V susedy sedeli na dvore žienky z blízkeho okolia a viedli debaty o všetkom možnom, čo sa udialo za celý týždeň. Rada som ich počúvala. S týmito posiedkami sa spája vôňa makových buchiet a šišiek, ktorá ma sprevádza dodnes. Čas neúprosne plynie. My sme postupne s veľkým žiaľom odprevádzali na poslednej ceste našich dobrých susedov. Zostali pekné spomienky a život ide ďalej, ale inak. Už sa ma nemá kto opýtať: „Aký bol úlovoč?“ keď sa vraciam z lesa. Pohľadom spočiniem na opustenej chalúpku a spomeniem si na krásne chvíle, ktoré sú nenávratne preč. Ešte stále chodím na „Holánku“, občas s niekým do „Hrábia“, to sú miesta, ktoré som si tiež obľúbila. Pekný je pohľad na vrch Bôn, s ním sa spája dávna história, zaujímavý je i vrch Chrcholíneč, neznámy sa najskôr pozastaví nad jeho nezvyčajným názvom a zároveň obdivuje jeho krásu.

Keď sme na chalupe, pozorujem nočnú oblohu posiatu trblietavými hviezdami, zdá sa mi iná ako v meste. Ticho neskorého večera občas preruší brechot psa, okrem hviezd tmu sem-tam osvieti svätovánska muška, odkiaľsi vybehne mačka so svojou korisťou, inak všade vládne pokoj. Jednoducho idyla.

V Besnom žijú dobrí, pracovití ľudia. Stretnutia s nimi sa nezaobídu bez pozdravu a z čoho mám veľmi príjemný pocit, že i deti, ktoré nás nepoznajú, vždy pekne pozdravia. Sú to drobnosti, ale potešia.

Mnoho zážitkov zo všedných dní, ktoré sa spájajú s osadou akoby zobrala voda Besného potoka, ale to najkrajšie zostáva hlboko v nás.

Celé vyznanie pani D. Papikovej si môžete prečítať na stránke obce www.dolnamarikova.sk, v záložke Kultúra a šport, Marikovský spravodaj 2016.

Stretnutie ľudí dobrej vôle

5. júla, na sviatok našich vierozvestov svätých Cyrila a Metoda sa už po desiaty krát uskutočnilo stretnutie pri križi na hrebni Javorníkov a pri chate Kohútka s príznačným názvom „**Stretnutie ľudí dobrej vôle**“.

Toto stretnutie je vlastne takým medzinárodným stretnutím Slovákov a Moravákov práce obcí na českej strane Javorníkov **Nový Hrozenkov, Halenkov** a slovenskej strane Javorníkov **Dolná Mariková, Horná Mariková, Lazy pod Makytou a Mes tečko**. Stretnutie sa začalo spoločnou procesiou ku križu na hrebni Javorníkov, pri ktorom sa pod holým nebom slúžila svätá omša, ktorej hlavným celebrantom bol náš miestny pán farár. Po skončení omše podujatie pokračovalo kultúrnym programom pri chate Kohútka, kde okrem iných účinkujú cich vystúpili aj naši folklóristi -

detská skupina **Studnička** pod vedením Mgr. Vladimíra Martikána a folklórny súbor **Dúbrava** pod vedením MUDr. Andreja Rosíka.

Tak, ako po ostatných rokoch aj teraz boli ich vystúpenia krásne a pútavé.

Za všetku ich snahu a reprezentáciu našej obce im všetkým patrí veľká vďaka. Toto naše spoločné stretnutie má výnimočných patrónov, čomu nasvedčovala celková atmosféra a prajem mu všetko dobré do ďalšej desaťročnice.

Kto vari najlepšiu kapustnicu?

11. júna 2016 sme usporiadali 6. ročník súťaže vo varení kapustnice a na tomto podujatí sme spoločne oslávili Deň otcov. Všetci účastníci - súťažiaci aj diváci - sa zhodli na tom, že tento ročník bol aj napriek upršanému počasiu najvydarenejší. Zúčastnilo sa ho 16 družstiev. Víťazmi boli všetci, ktorí sa odvážili predviesť svoje kulinárske umenie. Porote, ktorá bola zložená z divákov, najviac chutila kapustnica od družstiev: "Chlapci z C", Gastronauti a Level Up. Splostrením podujatia boli aj súťaže pre dospelých a pre deti.

Vývoz plastov - v 2. polroku 2016 budú plasty v našej obci odvázané v nasledovných termínoch:

25.08. 22.09. 20.10. 15.11. 15.12.

Plasty sa odvážajú od domov priamo vývozcom, nezvážajú sa na zberné miesto pri Kultúrnom dome.